

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 192/2024 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Juha-Pekka Suomi, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Paula Karjalainen, arbets- och näringsministeriet
- ledande expert Antti Kaihovaara, arbets- och näringsministeriet
- budgetråd Armi Liinamaa, finansministeriet
- undervisningsråd Anssi Pirttijärvi, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Jere Päivinen, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Ellen Vogt, Valfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
- migrations- och integrationsspecialist Maija Lehtimaa, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Barnombudsmannens byrå
- UF-centret
- Folkpensionsanstalten
- Västra Nylands välfärdsområde
- specialforskare Pasi Saukkonen, Helsingfors stad
- Borgå stad
- Villmanstrands stad
- Vasa stad
- Tervola kommun
- Ålands landskapsregering
- Bildningsalliansen rf
- Flyktingrådgivningen rf.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om främjande av integration, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om statsandel för kommunal basservice och lagen om utkomststöd.

Ersättningen till Folkpensionsanstalten för utbetalningen i enlighet med integrationslagen av det grundläggande utkomststöd som avses i lagen om utkomststöd slopas helt och hållet. I fortsättningen ersätts grundläggande utkomststöd i enlighet med lagen om utkomststöd också i fråga om dem som ingår i målgruppen enligt integrationslagen på så sätt, att statens finansieringsandel i fortsättningen är 50 procent. Kommuner som hör till landskapet Åland ersätts inte heller i fortsättningen för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet. Tiden för betalning av ersättning för kostnader för utkomststöd till välfärdsområden och kommuner som hör till landskapet Åland förkortas från tre år till ett år. Vidare slopas vissa av kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter enligt lagen om främjande av integration på grund av regeringens sparåtgärder.

Dessutom rättas den svenskspråkiga lagtexten så att den motsvarar den finskspråkiga lagtexten. I den finskspråkiga lagtexten görs också vissa tekniska ändringar och i den svenskspråkiga lagtexten görs språkliga rättelser.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2025 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår ändringar dels i lagen om främjande av integration (681/2023, nedan integrationslagen) som träder i kraft vid ingången av 2025, dels i sex andra lagar. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2025 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna ändringarna går i huvudsak ut på att genomföra en del av regeringens sparmål för de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna 2025–2028 (SRR 2/2024 rd) innehåller som en sparåtgärd att tiden för ersättning för kostnader för utkomststöd enligt integrationslagen ska förkortas från tre till ett år. Den resulterande besparingen beräknas uppgå till 58 miljoner euro redan 2025. Under beredningen har det dock framgått att besparingarna realiseras först från och med 2027, eftersom kommunens andel av utkomststödet beaktas genom en motsvarande minskning av statsandelen för kommunal basservice med två års fördröjning. Eftersom de besparingar som hänför sig till utkomststödet genomförs först senare, innehåller budgetpropositionen för 2025 (RP 109/2024 rd) en minskning av de kalkylerade ersättningarna med 58 miljoner euro.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Till kommunen och välfärdsområdet betalas en kalkylerad ersättning av statsmedel för mottagning och främjande av integration av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (till exempel personer som får internationellt skydd, kvotflyktingar och personer som får tillfälligt skydd och som har en hemkommun). Staten ersätter kommunerna och välfärdsområdena för kostnaderna för dessa åtgärder i enlighet med integrationslagen. Utskottet konstaterar att ersättningstiden för kalkylerad ersättning till kommuner och välfärdsområden i anslutning till regeringens sparmål har förkortats från tre år till två år genom tidigare gjorda ändringar och från fyra år till tre år för kvotflyktingar (FvUB 8/2024 rd — RP 21/2024 rd). Bestämmelser om storleken på den kalkylerade ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Förordningen är för närvarande under beredning.

Det föreslås nu att integrationslagen ändras så att Folkpensionsanstalten i fortsättningen inte längre ersätts för det grundläggande utkomststöd som den betalat med stöd av lagen. Efter att ändringen trätt i kraft ersätts utgifterna för det grundläggande utkomststödet också i fråga om personer som hör till målgruppen för integrationslagen i enlighet med bestämmelserna i lagen om utkomststöd (1412/1997) så att både statens och kommunens finansieringsandel är 50 procent. Vidare föreslås det i propositionen att tiden för betalning av ersättning för kostnader för utkomststöd till välfärdsområden och kommuner som hör till landskapet Åland förkortas från tre år till ett år.

Regeringen föreslår också ändringar i vissa uppgifter som kommunerna och välfärdsområdena har enligt integrationslagen. Eftersom den kalkylerade ersättningen minskas är det motiverat att försöka lindra kommunernas och välfärdsområdenas skyldigheter när det gäller att främja integrationen. Utskottet anser det klart att de föreslagna uppgiftsändringarnas inverkan på kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi är ganska liten och inte motsvarar sänkningen av nivån på den kalkylerade ersättningen. Det är viktigt att avvecklingen av normer fortsätter målmedvetet och att möjligheterna att lätta upp kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter utreds. Utskottet påskyndar också andra åtgärder för att effektivisera integrationen så som riksdagen tidigare krävt.

Utskottet anser att den svenskspråkiga översättningen av integrationslagen måste korrigeras så att den motsvarar den finskspråkiga lagtexten. Förvaltningsutskottet påpekar för statsrådet att lagberedningen måste utföras omsorgsfullt i alla sina faser.

Utskottet tillstyrker lagförslagen med de tekniska ändringarna enligt detaljmotiveringen och med kommentarerna i betänkandet. Dessutom föreslår utskottet av lagtekniska skäl att riksdagen förkastar lagförslag 7 och godkänner ett nytt lagförslag 8.

Ersättning för kostnader för utkomststöd

Välfärdsområdet och en kommun som hör till landskapet Åland samt Folkpensionsanstalten ersätts i nuläget för kostnaderna för det utkomststöd som de betalar i högst tre år från personens första anteckning om hemkommun.

Slopandet av ersättningarna för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet beräknas medföra en besparing på 49 miljoner euro i statsfinanserna 2027 och en besparing på 60 miljoner euro 2028. Samtidigt försvagas dock kommunernas ekonomi med motsvarande summor under de

Betänkande FvUB 24/2024 rd

nämnda åren, sammanlagt 109 miljoner euro. I stället för den nuvarande statliga finansieringen på 100 procent ska staten och kommunerna härefter dela jämnt på kostnaderna för det grundläggande utkomststödet. Den föreslagna ändringen ökar således kommunernas ansvar för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet.

Enligt propositionsmotiven uppstår besparingar i de offentliga finanserna om beroendet av utkomststöd för de personer som ersättningarna gäller kan minskas. Utskottet konstaterar att ett av de viktigaste målen med den nya integrationslagen, som träder i kraft vid ingången av 2025, är att effektivisera och påskynda integrationen i alla dess faser. Utskottet hänvisar till sitt betänkande om den nya integrationslagen (FvUB 45/2022 rd — RP 208/2022 rd), där utskottet har sett det som positivt att man genom de föreslagna ändringarna satsar särskilt på de samlade tjänsterna i inledningsskedet av integrationen. Utskottet konstaterade också att rätt riktade åtgärder med tillräckliga resurser under den inledande integrationen spelar en viktig roll för en lyckad integration. Åtgärderna under den inledande integrationen ska framför allt sikta på att invandraren ska få sysselsättning så snabbt som möjligt.

Kommunernas ansvar för integrationsfrämjande uppgifter har utökats genom den nya lagen. I och med överföringen av ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice har kommunerna också tillgång till tjänster som främjar sysselsättning och företagande samt kompetensutveckling och med hjälp av vilka man kan sträva efter att minska beroendet av utkomststöd. Slopandet av ersättningarna för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet bedöms dock inte i någon betydande grad minska användningen av det grundläggande utkomststödet.

Förkortningen av ersättningstiden för förebyggande och kompletterande utkomststöd från tre år till ett år medför inga besparingar i statsfinanserna, eftersom välfärdsområdena, vars verksamhet baserar sig på statlig finansiering, ansvarar för dem. De föreslagna ändringarna bedöms heller inte minska användningen av förebyggande och kompletterande utkomststöd, eftersom propositionen inte har några sysselsättningsfrämjande effekter. Finansieringen av förebyggande och kompletterande utkomststöd (4,1 miljoner euro) överförs som anslagsöverföring från arbets- och näringsministeriets moment (32.50.30) till finansministeriets moment (28.89.31) i den kompletterande budgetpropositionen för 2025 (RP 191/2024 rd).

De ekonomiska konsekvenserna som konstaterats ovan baserar sig på en uppskattning av antalet personer för vars service det betalas kostnadsersättning. Bedömningen är enligt motiven förenad med stor osäkerhet särskilt i fråga om antalet personer som får tillfälligt skydd och som flytt undan kriget i Ukraina. Största delen (75 procent) av de personer som omfattas av ersättning är ukrainare som får tillfälligt skydd. Åren 2025–2028 syns nedskärningarna särskilt i de kommuner där det bor många av dem. Enligt propositionsmotiven är utbildningsnivån bland de ukrainare som får tillfälligt skydd högre än i andra grupper som omfattas av ersättning och inställningen till dem i samhället är mer positiv än till andra grupper. Till exempel dessa faktorer främjar en snabbare sysselsättning för ukrainarna och bidrar till att minska behovet av integrationsfrämjande tjänster.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Kalkylerad ersättning och lättare uppgifter

Avsikten är att de kalkylerade ersättningar som betalas till kommunerna och välfärdsområdena ska sänkas med 60 miljoner euro för att besparingarna ska kunna genomföras. Budgetpropositionen för nästa år innehåller som sagt en besparing på 58 miljoner euro i de kalkylerade ersättningarna. Delvis för att dessa spareffekter ska nå föreslås det i propositionen att kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter enligt integrationslagen ändras i syfte att minska deras skyldigheter att främja integrationen. Det är dock i huvudsak fråga om att sänka nivån på de kalkylerade ersättningarna.

Integrationslagens bestämmelser om den kommunala samarbetsgruppen för invandring och integrationsfrämjande, kommunens skyldighet att utarbeta ett dokument för kommunens integrationsprogram och vid behov utarbeta en integrationsplan för familjen samt kommunens och välfärdsområdets skyldighet att utarbeta en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en sektorsövergripande integrationsplan ska enligt förslaget upphävas. Vidare föreslås ändringar i kommunens och välfärdsområdenas skyldighet att planera, utveckla och följa upp integrationsfrämjandet.

Förvaltningsutskottet har betonat vikten av ett fungerande samarbete mellan kommunerna, välfärdsområdena och andra myndigheter och informationsgången mellan olika aktörer när det gäller att främja integrationen. Det är viktigt att välfärdsområdet fortfarande ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, i utarbetandet av integrationsplan och över syn av planen, om främjandet av invandrarans integration förutsätter samordning av de tjänster som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för. Också andra fungerande samarbetsformer mellan olika aktörer bör utvecklas när lagstiftningen och strukturerna reformeras.

Syftet med propositionen är att först och främst minska kommunernas och välfärdsområdenas administrativa uppgifter, i mindre grad att minska på uppgifter som skulle inverka försämrande på tjänsterna för dem som integreras. Enligt utredning till utskottet kan de föreslagna förenklingarna av kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter och avregleringen delvis minska de administrativa uppgifterna, effektivisera resursanvändningen och gallra ut överlappningar, men ändringarna har knappast några ekonomiska konsekvenser. Också i propositionsmotiven konstateras det att besparingarna i huvudsak genomförs genom att nivån på den kalkylerade ersättningen sänks.

Det beräknas att den sänkta nivån på den kalkylerade ersättningen medför besparingar på sammanlagt 60 miljoner euro 2025 och 56 miljoner euro 2026. Avsikten är att kompensera kommunerna för sänkningen av de kalkylerade ersättningarna 2027 och 2028 genom att höja den kalkylerade ersättningen så att nedskärningarna i kommunernas ekonomi inte överskrider det sparmål som fastställdes vid regeringens ramförhandlingar. På grund av nedskärningarna beräknas välfärdsområdenas ekonomi försämrats med 5 miljoner euro per år under 2025 och 2026. Kommunerna och välfärdsområdena har möjlighet att reagera på nedskärningarna genom att minska sina tjänster. Om kommunerna inte minskar på servicen i proportion till sänkningen av den kalkylerade ersättningen finns det risk för att kostnaderna beaktas i statsandelen för basservice vid justeringen av kostnadsfördelningen, och då uppnås inga besparingar.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Sakkunniga har framfört att nivån på de kalkylerade ersättningarna redan nu är för låg. Också förvaltningsutskottet har i sina tidigare ställningstaganden påpekat att nivån på de kalkylerade ersättningarna släpar efter kostnadsutvecklingen. Utskottet understryker att kommunerna och välfärdsområdena bör ha faktiska ekonomiska förutsättningar för att klara av sina uppgifter.

Sänkningen av nivån på de kalkylerade ersättningarna kan enligt motiveringen påverka kvaliteten på och omfattningen av de integrationsfrämjande tjänster som kommunen ansvarar för, vilket kan försvåra en långsiktig utveckling av integrationen. Sänkningen kan dessutom minska kommunernas vilja att ta emot kvotflyktingar och andra personer som hänvisas till kommuner. Enligt utredning till utskottet har det tills vidare funnits gott med kommunplatser och en minskning av flyktingkvoten minskar för sin del behovet av sådana under de närmaste åren.

Sammanfattning

Sakkunniga har i stor utsträckning uttryckt oro över propositionens konsekvenser för den kommunala ekonomin och kvaliteten på de integrationsfrämjande tjänsterna. Förvaltningsutskottet konstaterar att syftet med propositionen är att stärka i synnerhet statsfinanserna och att konsekvenserna för de offentliga finanserna över lag är klart mindre. Utskottet hänvisar i övrigt till konsekvensbedömningen i propositionen.

Utskottet noterar att propositionen överlämnades sent till riksdagen dels med tanke på den tid som står till förfogande för riksdagsbehandlingen, dels med tanke på planeringen av kommunernas, välfärdsområdenas och landskapet Ålands verksamhet. Exempelvis har kommunerna redan kommit ganska långt med sin beredning av budgeten för nästa år, och de besparingar som nu genomförs kommer inte nödvändigtvis att ha någon betydande inverkan på tjänsterna för integrationsfrämjande 2025.

Utskottet konstaterar att man vid bedömningen av konsekvenserna av sänkningen av nivån på den kalkylerade ersättningen måste beakta att förslagsanslaget för kalkylerade ersättningar (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet, 32.50.30) är exceptionellt högt 2025 och 2026 på grund av det stora antalet personer som får tillfälligt skydd. Den aktuella propositionen inverkar inte på de kalkylerade ersättningarna på lång sikt. Det anslag som reserverats för kalkylerade ersättningar har inte öronmärkts för vissa tjänster, utan kommunerna kan själva bestämma vilka tjänster nedskärningarna gäller och inverka på att deras negativa konsekvenser blir så små som möjligt. Utskottet anser det viktigt att fördelningen av den kalkylerade ersättningen på olika tjänster från och med 2025 kan följas noggrannare än för närvarande som ett led i kommunernas ekonomiska rapportering.

Förvaltningsutskottet anser att integrationen är en mycket viktig del av en samlad och kontrollerad migrationspolitik. Utskottet har i många sammanhang tidigare särskilt understrukt vikten av att de föräldrar som tar hand om sina barn hemma nås och att de får tillgång till tjänster. Det är viktigt inte bara för att förbättra delaktigheten och sysselsättningen bland invandrarkvinnor utan också med tanke på familjernas integration. Deltagandet i integrationsfrämjande åtgärder kan också påverkas genom ekonomiska incitament. Utskottet påskyndar beredningen av de lagstiftningsåtgärder enligt regeringsprogrammet som hör till denna helhet.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om främjande av integration

63§. Ersättning för utkomststöd. I 1 mom. föreskrivs det om ersättning till välfärdsområdet för kostnaderna för betalning av utkomststöd och i 2 mom. om ersättning till kommuner i landskapet Åland. I det gällande 3 mom. föreskrivs det om betalning av ersättning till Folkpensionsanstalten. I propositionen föreslås det att paragrafen ändras så att ersättningstiden enligt 1 och 2 mom. förkortas från tre år till ett år och att bestämmelserna i 3 mom. stryks.

Enligt utredning till utskottet bör 3 mom. gälla till den 31 mars 2025, eftersom avsikten är att upphävandet av 27 b § 5 mom. i lagen om utkomststöd, som föreslås i lagförslag 7, ska träda i kraft först den 1 april 2025 på grund av Folkpensionsanstaltens systemändringar. Utskottet föreslår därför att 63 § 1 och 2 mom. ändras på det sätt som föreslås i propositionen och att 63 § 3 mom. upphävs. Samtidigt föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen preciseras så att upphävandet av 63 § 3 mom. träder i kraft först den 1 april 2025. Därmed måste också ingressen ändras.

3. Lagen om ändring av 1 och 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Utskottet har gjort tekniska ändringar i 2 a kap. 9 och 11 §.

6. Lagen om ändring av 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen. Det föreslås i propositionen att 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att hänvisningarna till integrationslagen stryks. I 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagförslaget står det att grundläggande utkomststöd som betalats ut i kommunen för 2024 minskas med den ersättning för grundläggande utkomststöd som betalats till Folkpensionsanstalten enligt 63 § i lagen om främjande av integration, sådan paragrafen lydte vid ikraftträdandet av lagen. Eftersom utskottet ovan har föreslagit att 63 § 3 mom. i lagen om främjande av integration ska gälla till den 31 mars 2025, bör också ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 6 kompletteras så att den ersättning som betalats till Folkpensionsanstalten dras av från det grundläggande utkomststödet till varje kommun också för tiden 1 januari–31 mars 2025.

7. Lagen om upphävande av 27 b § 5 mom. i lagen om utkomststöd

Eftersom det föreslås att 27 b § i lagen om utkomststöd upphävs genom den nya ändringslag som utskottet föreslår, föreslår utskottet att riksdagen förkastar lagförslag 7.

8. Lag om ändring av lagen om utkomststöd (Ny)

10 §. Sänkt grunddel. I propositionen ingår lagförslag 7 med förslag om att upphäva 27 b § 5 mom. i lagen om utkomststöd. Riksdagen behandlar samtidigt en proposition (RP 133/2024 rd) där det i lagen om utkomststöd bland annat föreslås ändringar i 10 § 1 mom. 2 punkten och 27 b § 5 mom. som nu föreslås bli upphävt. Lagens 10 § 1 mom. 2 punkt föreslås i proposition RP 133/2024 rd bli kompletterad med omnämmanden av en sektorsövergripande integrationsplan. I den

Betänkande FvUB 24/2024 rd

proposition som förvaltningsutskottet behandlar föreslås det att utarbetandet av planen slopas. Social- och hälsovårdsutskottet har lämnat betänkande om propositionen (ShUB 23/2024 rd). För att samordna de föreslagna ändringarna föreslår förvaltningsutskottet att riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 8, där 10 § 1 mom. 2 punkten ändras och 27 b § 5 mom. upphävs.

27 b §. Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott. Utskottet föreslår att 5 mom. upphävs på det sätt som föreslås i lagförslag 7 i propositionen. Av lagtekniska skäl genomförs upphävandet genom den nya ändringslag som utskottet föreslår.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2, 4 och 5 i proposition RP 192/2024 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 3 och 6 i proposition RP 192/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 8. (Utskottets nya lagförslag)

Riksdagen förkastar lagförslag 7 i proposition RP 192/2024 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om främjande av integration (681/2023) 13 § 3 mom. samt 15, 17, 21 och 48 § och 63 § 3 mom.,

ändras 5 och 10 §, 13 § 1 mom., 14, 16, 18—20 och 22 §, rubriken för 23 §, 23 § 1—5 mom., rubriken för 24 §, 24 § 1—3 mom., 28 § 1 mom. 2 punkten, 31 §, 32 § 1 mom., 32 a § 1 mom., 45, 49, 50, 57 och 59 §, 60 § 1 mom. 2 punkten, 62 §, 63 § 1 och 2 mom., 68 § 1 mom., 73, 74, 76, 78 och 80 §, 84 § 3 och 4 mom., 85 §, 86 § 2 och 4 mom., 88 §, 90 § 4 mom., 95, 96 och 98 § och 102 § 1 och 4 mom., samt den svenska språkdräkten i 1 § 2, 5 och 7 punkten, 2 §, 3 § 2 mom., 4 § 1 och

Betänkande FvUB 24/2024 rd

2 mom., 6, 7 och 9 §, 11 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26 och 27 §, 29 § 3 mom., 30 § 1 mom., rubriken för 3 kap., 33 § 1 mom., rubriken för 34 §, 34 § 1 mom., 35—37 §, 38 § 2—5 mom., 39—43 §, 46, 47 och 51 §, 52 § 1 och 2 mom., 53 och 54 §, 55 § 1 och 2 mom., 61 § 1, 2 och 4 mom., rubriken för 64 §, 64 § 1 mom., rubriken för 65 §, 65 § 1—3 mom., 66 §, 71 § 3 mom., 72, 75, 77, 79, 81—83 och 91 §,

av dem 5, 62 och 95 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 322/2024, 32 § 1 mom., 32 a § 1 mom., 60 § 1 mom. 2 punkten, 68 § 1 mom., 84 § 3 och 4 mom., 86 § 2 och 4 mom. och 90 § 4 mom. sådana de lyder i lag 322/2024 samt 2 och 39 § i sin svenska språkdräkt sådana de lyder delvis ändrade i lag 322/2024, som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja

2) invandrades sysselsättning eller företagande,

5) invandrades välbefinnande och hälsa,

7) tillgången till behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster,

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Denna lag tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen. Lagen tillämpas även på en nordisk medborgare vars uppehållsrätt har registrerats i enlighet med vad som har överenskommit mellan de nordiska länderna om registrering av befolkningen.

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 10 § även på andra invandrare som vistas i Finland. Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 68 § även på finska medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011).

Bestämmelserna i 4 kap. om anvisande till kommunplats och i 61—66 § om ersättning för kostnader till kommuner eller välfärdsområden tillämpas på den som

1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,

2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,

3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser,

4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, eller

Betänkande FvUB 24/2024 rd

5) har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen och som uppfyller villkoren i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Bestämmelserna i 4 kap. och 61—66 § tillämpas dessutom på en familjemedlem eller annan anhörig till en person som avses i 3 mom., om familjebandet till den som avses i 3 mom. har funnits redan innan den personen kom till Finland.

Bestämmelserna i 61, 62 och 65 § om ersättning för kostnader till kommunen eller välfärdsområdet tillämpas på ett barn till en person som avses i 3 eller 4 mom., om barnet har fötts i Finland.

Bestämmelserna i 3 kap. och bestämmelserna om ersättning av kostnader i 69 § tillämpas på en person under 23 år som

1) har kommit till Finland som minderårig utan vårdnadshavare och har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd eller har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen,

2) har anvisats till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen när han eller hon var minderårig och utan vårdnadshavare, och har uppnått myndighetsåldern innan han eller hon anlant till Finland,

3) har tagits till Finland som minderårig utan vårdnadshavare på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser med stöd av 93 § i utlänningslagen,

4) har kommit till Finland som minderårig utan vårdnadshavare, har beviljats ett uppehållstillstånd som avses i 110 § i utlänningslagen och har en hemkommun enligt lagen om hemkommun,

5) är minderårig och efter att ha kommit till Finland har förlorat sin vårdnadshavare och

a) har beviljats uppehållstillstånd efter att ha ansökt om internationellt skydd som minderårig,

b) har tagits till Finland inom en flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen,

c) på grundval av 93 i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, eller

d) har beviljats ett uppehållstillstånd som avses i 110 § i utlänningslagen och har en hemkommun enligt lagen om hemkommun,

6) är minderårig och har anlant som familjemedlem eller annan anhörig till en person som avses i 1—5 punkten, eller

7) är en i 1—6 punkten avsedd person som har fått finskt medborgarskap.

3 §

Tillämpning av lagen på arbetsökande

När tjänster som avses i 14—24 § ordnas och tillhandahålls för en i 5 § 5 punkten avsedd integrationskund som är registrerad som arbetsökande iakttas dessutom vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

4 §

Tillämpning av lagen på barn

När denna lag tillämpas på personer under 18 år ska barnets bästa beaktas i första hand. Vid bedömningen av barnets bästa ska 4 § 2 mom. i barnskyddslagen (417/2007) tillämpas.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Vid genomförandet av åtgärder och tjänster enligt denna lag ska barnets önskemål och åsikter utredas, och de ska beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Ett barn ska enligt sin ålder och utvecklingsnivå och på ett språk som barnet förstår tillförsäkras möjlighet att få information i ett ärende som gäller barnet och att framföra sina åsikter och önskemål i ärendet.

5§

Definitioner

I denna lag avses med

1) *integration* invandrarens individuella process som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens likabehandling och jämlikhet i samhället samt delaktighet i arbets- och näringslivet, utbildning, organisationsverksamhet eller annan samhällelig verksamhet fördjupas och blir mångsidigare,

2) *integrationsfrämjande* stödjande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur samt genom att främja samhällets mottaglighet,

3) *främjande av etablering* stödjande åtgärder utanför kommunens integrationsprogram, avsedda i synnerhet för integration av en invandrare som i avsikt att arbeta eller studera flyttar till kommunen,

4) *invandrare* en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort,

5) *integrationskund* en invandrare som har en gällande integrationsplan,

6) *arbetsökande* en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

7) *arbetslös arbetsökande* en person som uppfyller definitionerna av en arbetslös och en arbetsökande i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

8) *offer för människohandel* en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel,

9) *integrationsprogram* tjänstehelhet som kommunen ordnar för invandrare i inledningsskedet av integrationen,

10) *tjänster som ingår i integrationsprogrammet* tjänster som kommunen ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandrarens integration, sysselsättning eller företagande, kompetens och arbetslivsfärdigheter, förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet, invandrarens hälsa och välbefinnande, medborgarfärdigheter för vardagen samt deltagande i organisationsverksamhet och annan samhällelig verksamhet,

11) *övriga integrationsfrämjande tjänster* sådana tjänster utanför integrationsprogrammet som anordnas som en del av arbetskraftsservicen, övrig kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster, Folkpensionsanstaltens tjänster och organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet,

12) *samhällsorientering* studier som ingår i integrationsprogrammet och som förstärker integrationskundens förståelse för det finländska samhället, för medborgarfärdigheterna för vardagen

Betänkande FvUB 24/2024 rd

gen samt för de egna rättigheterna och skyldigheterna och som ordnas på integrationskundens eget språk eller ett språk som denne har goda kunskaper i,

13) *integrationsplan* en individuell plan som utarbetas för främjande av integrationen och där kommunen tillsammans med invandraren kommer överens om individuella mål och tjänster för integration och sysselsättning samt om deltagande i tjänsterna,

14) *serviceproducent* aktör som producerar en sådan tjänst åt kommunen som avses i 10 § eller i 13 § 1 mom. 3 eller 4 punkten,

15) *kommunplats* en anmälan som baserar sig på ett i 42 § avsett avtal mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen om kommunens beredskap att ordna bostad, mottagande och tjänster och att ta emot en invandrare som avses i 2 § 3 eller 4 mom. inom förfarandet för anvisande till kommuner enligt 4 kap.,

16) *anvisande till kommun* förfarande där närings-, trafik- och miljöcentralen på det sätt som anges i 43 § anvisar en i 2 § 3 eller 4 mom. avsedd person till en kommunplats som kommunen har beviljat eller där personen flyttar till kommunen från en förläggning med hjälp av förläggnings stödåtgärder eller självständigt,

17) *sektorsövergripande samarbete* samarbete mellan myndigheter från olika sektorer, organisationer, föreningar, sammanslutningar, stiftelser, utbildningsproducenter, läroanstalter, serviceproducenter och andra aktörer,

18) *goda befolkningsrelationer* relationer mellan befolkningsgrupper som baserar sig på positiva attityder, en fungerande växelverkan, en känsla av trygghet och deltagande i samhället.

6 §

Tolkning och översättning

Bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen (434/2003).

7 §

Rätten till arbetslöshetsförmån och utkomststöd

Bestämmelser om invandrares rätt till arbetslöshetsförmån finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och bestämmelser om invandrares rätt till utkomststöd i lagen om utkomststöd (1412/1997).

9 §

Kontakt för bedömning av behovet av integrationsfrämjande tjänster

Om en myndighet i sitt arbete har fått kännedom om en person som bedöms vara i behov av i denna lag avsedda integrationsfrämjande tjänster och vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort har beviljats eller vars uppehållsrätt har registrerats för högst tre år sedan, ska myndigheten hänvisa personen till integrationsfrämjande tjänster eller, om personen ger sitt samtycke, ta kontakt med den myndighet i kommunen som svarar för integrationsfrämjande tjänster så att behovet av tjänster kan bedömas.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Kommunen ska utse den aktör som ska kontaktas och när denna kontaktats börja behandla saken utan dröjsmål, samt efter behov inleda de åtgärder som avses i 2 kap.

10 §

Vägledning och rådgivning

Kommunen ska sörja för allmän vägledning och rådgivning för invandrare och integrationskunder. Kommunen svarar för att det inom dess område finns verksamhetsställen eller tjänster som motsvarar behovet och där invandraren kan få personlig vägledning och rådgivning oavsett orsaken till invandringen och hur länge vistelsen i landet har varat. Vägledning och rådgivning kan genomföras av kommunen eller en serviceproducent.

Kommunen ska vid behov ge invandrare information om det finländska samhället, service- och utbildningssystemet, arbetslivet samt invandrares rättigheter och skyldigheter i Finland. Kommunen ska vid behov hänvisa invandraren till en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § eller till tjänster eller verksamhet som tillhandahålls av kommunen, välfärdsområdet, någon annan myndighet eller en läroanstalt, högskola, organisation, förening eller sammanslutning eller någon annan aktör som främjar integration eller etablering.

11 §

Basinformation om det finländska samhället

Myndigheter som tillämpar denna lag ska informera invandrare om deras rättigheter och skyldigheter i det finländska samhället och arbetslivet i samband med delgivningen av beslutet om uppehållstillstånd, registreringen av uppehållsrätt, beviljandet av uppehållskort eller registreringen av hemkommuns- och befolkningsuppgifter.

13 §

Innehållet i kommunens integrationsprogram

Kommunen ska ordna ett integrationsprogram som ska innehålla

- 1) en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §,
- 2) utarbetande av en integrationsplan enligt 16 §,
- 3) flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §,
- 4) i 26 § avsedd och annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande,
- 5) vägledning och rådgivning under programmet, och
- 6) slutttestning av språkkunskaperna enligt 26 §.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

14§

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Kommunen ska utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan och som

- 1) är en arbetslös arbetssökande,
- 2) är en sådan person som avses i 2 § 3 eller 4 mom.,
- 3) får stöd för hemvård av barn enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996),
- 4) ber om en bedömning eller i fråga om vilken kontakt tagits på det sätt som avses i 9 § och invandraren anses behöva en bedömning,
- 5) annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd,
- 6) är ett sådant barn eller en sådan ung person som avses i 2 § 6 mom., eller
- 7) är offer för människohandel.

Kommunen ska bedöma invandrarens kompetens och förutsättningar för sysselsättning och studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster som tillhandahålls av kommunen eller en serviceproducent och behovet av deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet. Under bedömningen utreds invandrarens mål och önskemål, tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper, arbets- och funktionsförmåga som påverkar förutsättningarna för anställning och integration samt andra faktorer som har avsevärd betydelse för anställning och integration. För utredningen av behovet av tjänster kan invandraren hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar. Bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster ska inledas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person.

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 32 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Välfärdsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

En bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster behöver inte utarbetas för ett barn eller ung person som avses i 1 mom. 6 punkten, om barnets eller den unga personens behov av tjänster kan tillgodoses genom någon annan kundplan.

Beträffande ett offer för människohandel kan bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster göras också efter utgången av den tidsfrist på tre år som anges i 1 mom., om personen fås att omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster först när tidsfristen har gått ut.

Utifrån bedömningen ska kommunen vid behov hänvisa personen också till andra myndigheters tjänster. Kommunen kan vid behov även hänvisa personen till en serviceproducents integrationsfrämjande tjänst samt till en organisations, förenings eller sammanslutnings verksamhet.

Närmare bestämmelser om innehållet i och genomförandet av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

16 §

Integrationsplan

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. om personen utifrån bedömningen enligt den paragrafen bedöms vara i behov av en sådan för att främja sin integration.

18 §

Mål som ska överenskommas i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagandet samt om målen under tiden för integrationsplanen. När de individuella målen ställs ska invandrarens önskemål, kompetens, livssituation samt arbets- och utbildningshistorik beaktas.

Som mål för en invandrare som är arbetssökande ska, vid sidan av andra integrationsfrämjande mål, ställas sysselsättning eller företagande.

Som mål för en annan invandrare än en sådan som avses i 2 mom. ska, vid sidan av andra integrationsfrämjande mål, i regel ställas förstärkande av arbetslivsfärdigheter och arbetslivsorientering samt sysselsättning eller företagande.

Med avvikelse från 2 och 3 mom. ska som mål för en integrationskund som är under 25 år i regel ställas att personen åtminstone ska genomgå utbildning på andra stadiet.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobsökningsskyldighet i enlighet med 44 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsplanen utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar invandrarens integration. Integrationsplanen ska innehålla tjänster som ingår i integrationsprogrammet enligt 13 § eller andra integrationsfrämjande tjänster.

I integrationsplanen ska de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet motiveras med avseende på uppnåendet av det mål som har ställts för invandrarens integration och sysselsättning eller företagande.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

20 §

Utarbetande av integrationsplanen

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan utan dröjsmål efter att invandraren har genomgått den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 4 §. Integrationsplanen kan utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen.

Välfärdsområdet ska delta i utarbetandet av integrationsplanen enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

Integrationsplanen ska utarbetas senast inom tre år efter det att det första uppehållstillståndet eller uppehållskortet beviljades eller den första uppehållsrätten registrerades.

Beträffande offer för människohandel får avvikelse göras från den tidsfrist på tre år som anges i 3 mom., om personen fås att omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster först när tidsfristen har gått ut.

Integrationskunden ska hänvisas att söka sig till utbildning eller andra integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster som motsvarar kundens individuella behov, i enlighet med vad som överenskommit i integrationsplanen, inom en månad från det att integrationsplanen utarbetades. Hänvisandet ska vid behov göras i samarbete med den myndighet som ansvarar för att ordna tjänsten, med en serviceproducent eller med en organisation, förening eller sammanslutning.

22 §

Översyn av integrationsplanen

Kommunen ska följa genomförandet av en integrationsplan. Integrationsplanen ska ses över på initiativ av kommunen med anledning av förändringar som skett i integrationskundens behov av tjänster eller livssituation eller på begäran av integrationskunden. Integrationsplanen ska dock ses över minst var sjätte månad.

Välfärdsområdet ska delta i översynen av integrationsplanen, om planen har utarbetats tillsammans med kommunen på det sätt som avses i 20 § 2 mom.

23 §

Integrationsplanens varaktighet och upphörande

Varaktigheten för en integrationsplan bestäms individuellt för en integrationskund

- 1) på grundval av de mål som överenskommit i integrationsplanen,
- 2) på grundval av den samlade arbets- och utbildningshistoriken och annan kompetens, och
- 3) på grundval av de tjänster som planerats och tillhandahållits.

Den första integrationsplanen kan utarbetas för högst ett år. Den sammanlagda maximala varaktigheten för integrationsplaner är två år från det att den första integrationsplanen utarbetades.

Den maximala varaktighet som anges i 2 mom. kan förlängas med högst två år om det är motiverat på grund av integrationskundens knappa utbildningsbakgrund eller behovet av sektorsövergripande tjänster och om det behövs särskilda åtgärder för att stödja integrationskundens integration och sysselsättning eller för att den maximala varaktighet som anges i 2 mom. har gått ut

Betänkande FvUB 24/2024 rd

medan invandraren fått stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn och på deltid deltagit i integrationsplanen.

Den maximala varaktigheten kan även förlängas för en tid som motsvarar orsakens varaktighet om integrationsplanen tillfälligt inte kunnat genomföras på grund av skada eller sjukdom eller för att invandraren använt sina graviditets- eller föräldrapenningsdagar enligt 9 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

Bestämmelser om förlängning av varaktigheten för och fortsatt giltighet för en integrationsplan för genomförande av frivilliga studier för en integrationskund som är registrerad som arbetsökande finns i 31 §.

24 §

Integrationskundens skyldighet att följa integrationsplanen

Kommunen ska för integrationskunden redogöra vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknyttande tjänsterna. Redogörelsen ska ges så att integrationskunden förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Integrationskunden ska

- 1) delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen,
- 2) genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne,
- 3) söka sig till och regelbundet delta i de tjänster som överenskommit i planen,
- 4) underrätta kommunen hur han eller hon har genomfört planen, och
- 5) underrätta kommunen om betydande förändringar i sitt behov av tjänster eller sin livssituation eller andra förändringar som kan påverka uppnåendet av de mål som överenskommit i planen och deltagandet i tjänsterna.

Dessutom ska en integrationskund som är registrerad som arbetsökande informera om genomförandet av planen på det sätt som anges i 39 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

25 §

Flerspråkig samhällsorientering

Kommunen ska ordna samhällsorientering för integrationskunderna, i den mån det är möjligt på deras modersmål eller på språk som de annars har goda kunskaper i, med beaktande av integrationskundernas behov av tjänster och språkliga behov i kommunen. Flerspråkig samhällsorientering kan genomföras av kommunen eller av en serviceproducent.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

26 §

Innehållet i integrationsutbildning

Som integrationsutbildning för en integrationskund som inte är läropliktig enligt läropliktslagen (1214/2020) ordnas på basis av dennes integrationsmål, kompetens och behov av integrationsfrämjande tjänster

- 1) undervisning i finska eller svenska,
- 2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet, karriärvägledning eller yrkesplanering och vägledning med avseende på fortsatta studier, sysselsättningsfrämjande tjänster eller arbetsmarknaden,
- 3) annan undervisning som främjar beredskap i anslutning till samhällsliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen.

Integrationsutbildningen ska även innehålla en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan. Dessutom ska den innefatta identifiering av tidigare förvärvade kompetenser.

Det språkliga målet i integrationsutbildningen ska vara att integrationskunden når fungerande och grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska. Sluttestning i finska eller svenska ska ordnas som en del av integrationsutbildningen.

Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen för vuxna invandrare och bestämmer hur sluttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Utbildningsproducenten får av grundad anledning avvika från läroplansgrunderna.

Med avvikelse från 1—4 mom. kan som integrationsutbildning i enlighet med kundens behov genomföras

- 1) utbildning i läs- och skrivkunnsighet, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, eller
- 2) grundläggande utbildning för vuxna, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna.

27 §

Ordnanande av integrationsutbildning

Kommunen svarar för att det i kommunen erbjuds integrationsutbildning motsvarande behovet hos de integrationskunder som bor i kommunen. Kommunen ska hänvisa en integrationskund som inte är läropliktig till integrationsutbildning som genomförs av kommunen eller någon annan aktör.

Integrationsutbildningen för en integrationskund som är registrerad som arbetssökande ordnas i regel som arbetskraftsutbildning i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Kommunen ska dessutom samordna integrationsutbildningen med de tjänster som ingår i integrationsprogrammet, kommunens övriga tjänster och de tjänster som avses i lagen om ordnande

Betänkande FvUB 24/2024 rd

av arbetskraftsservice samt med det nationella utbildningssystemet så att integrationskunden har tillgång till samordnade tjänstehelheter som främjar sysselsättning och yrkeskompetens.

28 §

Stöd för frivilliga studier

En integrationskund som bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

29 §

Allmänna förutsättningar för stöd för frivilliga studier

I frivilliga studier som stöds kan utöver studierna ingå inläring i arbete eller verksamhet inom en frivilligorganisation eller annan frivilligverksamhet. Minst hälften av tiden för frivilliga studier som stöds ska bestå av studier.

30 §

Förutsättningar för frivilliga studier

När förutsättningarna i 28 och 29 § uppfylls kan som frivilliga studier stödjas studier

1) om vilka föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om integrationskunden inte har de kunskaper och färdigheter som nås i den grundläggande utbildningen och studierna kan anses vara ändamålsenliga med beaktande av de mål som fastställts i integrationskundens integrationsplan,

2) om vilka föreskrivs i gymnasielagen (714/2018), om avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling,

3) om vilka föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskola, och som syftar till att avlägga delar av nämnda examina eller som utgör tilläggsutbildning, fortbildning eller specialiseringsutbildning enligt de lagarna, yrkeshögskolornas förberedande utbildning för invandrare och öppen undervisning vid universitet och yrkeshögskolor,

4) om vilka föreskrivs i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),

5) om vilka föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), om utbildningen utgör sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i denna lag, utbildning inom läs- och skrivkunighet eller utbildning som ökar yrkesfärdigheterna och yrkesbehörigheten, förutsatt att en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas,

Betänkande FvUB 24/2024 rd

6) som gör integrationskunden behörig i sitt yrke i Finland.

31 §

Fortsatta frivilliga studier efter att maximitiden för integrationsplanen har gått ut

Integrationsplanens varaktighet för en integrationskund som inte har fyllt 25 år kan förlängas med högst ett år för slutförande av de frivilliga studierna om kundens studier som stöds med arbetslöshetsförmån i enlighet med denna lag fortfarande pågår när den i 23 § avsedda maximitiden för integrationsplanen går ut.

Om studier som stöds med arbetslöshetsförmån i enlighet med denna lag fortfarande pågår för en integrationskund som har fyllt 25 år när den i 23 § avsedda maximitiden för integrationsplanen går ut kan stödet för studierna fortsätta trots att maximitiden för planen har gått ut.

I den situation som avses i 2 mom. fortsätter integrationsplanen att gälla i fråga om stödet för frivilliga studier till dess att det för personen utarbetas en sysselsättningsplan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller någon annan plan som ersätter en sysselsättningsplan än en integrationsplan. En sysselsättningsplan eller en annan plan som ersätter en sysselsättningsplan än en integrationsplan ska utarbetas utan onödigt dröjsmål efter det att integrationsplanens maximitid har gått ut.

32 §

Tillämpning av lagen om ordnande av arbetskraftsservice på frivilliga studier

I fråga om frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 28 § och som ingår i en integrationsplan eller, i den situation som avses i 31 § 2 mom., en annan sådan plan som avses i 3 mom. i den paragrafen tillämpas 75—80 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice på överenskommelsen om studierna, på stödtiden, på integrationskundens skyldigheter, på uppföljningen och avbrytandet av studierna och på skyldigheten för integrationskunden och producenten av utbildningstjänster att lämna information. Frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån kan i en situation som avses i 31 § 2 mom. inkluderas i planen trots vad som i 75 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om överenskommelse i planen innan studierna inleds. Frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån kan i en situation som avses i 31 § 2 mom. inkluderas i planen trots vad som i 75 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om överenskommelse i planen innan studierna inleds.

32 a §

Avgift för oanvända tjänster

Om en invandrare eller en integrationskund har bokat en mottagningstid eller om en mottagningstid har bokats för invandraren eller integrationskunden för vägledning eller rådgivning enligt 10 §, bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, utarbetande av en integrationsplan enligt 20 § eller översyn av integrationsplanen enligt 22 § och invandraren el-

Betänkande FvUB 24/2024 rd

ler integrationskunden utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden inte har kommit till mottagningen vid bokad tid, får kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten av invandraren eller integrationskunden ta ut kostnaderna för ordnandet av tolkning, dock högst 56,70 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten i samband med bokningen har meddelat att en avgift kan komma att tas ut samt på förhand gett anvisningar om avbokning av tiden. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid ska lämnas så att kunden tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut av en kund under 18 år.

3 kap.

Bestämmelser om barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare

33 §

Ordnande av boende för barn som är i landet utan vårdnadshavare

Välfärdsområdet ska för ett barn som avses i 2 § 6 mom. och som befinner sig i Finland inom välfärdsområdets område utan vårdnadshavare ordna omvårdnad, omsorg och fostran i ett sådant familjegrupphem som avses i 22 a § i socialvårdslagen (1301/2014), i form av familjevård enligt familjevårdslagen (263/2015) eller på något annat ändamålsenligt sätt i form av sådan service som avses i 14 § i socialvårdslagen.

34 §

Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare

För ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. ska i enlighet med hans eller hennes individuella behov stöd ordnas av välfärdsområdet på det sätt som avses i socialvårdslagen och av kommunen som en del av de tjänster som kommunens ansvarar för enligt 12 §. Välfärdsområdet och kommunen ska samordna sina tjänster för barn och unga som kommit till landet utan vårdnadshavare.

35 §

Förordnande av företrädare

För ett barn som avses i 2 § 6 mom. och som befinner sig i Finland utan vårdnadshavare eller annan laglig företrädare ska det utan dröjsmål utses en företrädare.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Välfärdsområdet ska ansöka om förordnande av företrädare efter att ha hört barnet och beaktat barnets bästa på det sätt som föreskrivs i 4 §.

Företrädaren förordnas av den tingsrätt inom vars domkrets barnets hemkommun finns. Beslutet om förordnande av företrädare ska följas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft.

Tingsrätten ska meddela välfärdsområdet, kommunen, Migrationsverket och befolkningsdatasystemet om beslut rörande förordnande av företrädare för barn eller befriande från sådana uppdrag.

Om barnet har i 66 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) avsedd egendom som förvaltas av företrädaren ska tingsrätten meddela förmyndarmyndigheten om förordnandet av företrädare för anteckning om företrädarens uppdrag i registret över förmynderskapsärenden.

36 §

Styrningen av, planeringen av och tillsynen över företrädarverksamheten

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för styrningen av, planeringen av och tillsynen över företrädarverksamheten.

37 §

Företrädarens behörighet och uppgifter

På behörigheten och uppgifterna för en företrädare som förordnas med stöd av denna lag tillämpas 40 och 41 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

38 §

Befriande av en företrädare från sitt uppdrag och upphörande av företrädaruppdraget

Ansökan till tingsrätten om befrielse från uppdraget som företrädare kan göras av företrädaren, av barnet självt om barnet har fyllt 15 år, av välfärdsområdet eller av barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för barnet.

Företrädaren befrias från sitt uppdrag av den tingsrätt inom vars domkrets barnets hemkommun finns. Beslutet om befriande av företrädaren från dennes uppdrag ska följas trots att beslutet inte har vunnit laga kraft.

På tingsrättens anmälningsplikt tillämpas 35 § 4 och 5 mom.

På upphörande av företrädaruppdrag tillämpas 43 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

39 §

Arvodet till företrädaren och kostnader

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar på ansökan ett arvode av statens medel till en företrädare som förordnats för ett barn på basis av den tid som företrädaren har använt till uppgifterna och ersättning för kostnaderna för företrädandet, när företrädaren har förordnats med stöd av denna lag eller lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel och den minderåriga har beviljats uppehållstillstånd.

Närmare bestämmelser om grunderna för utbetalning av arvode, arvodets storlek och kostnader som ska ersättas samt om förfarandet vid utbetalning av arvode och ersättning för kostnader får utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Nationell planering och utveckling av anvisande till kommun

Arbets- och näringsministeriet svarar för den nationella planeringen och utvecklingen av anvisande till kommuner samt för att årligen fastställa nationella mål för kommunplatserna inom närings-, trafik- och miljöcentralernas områden.

41 §

Regional planering och utveckling och regionalt genomförande av anvisande till kommun

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för den regionala planeringen och utvecklingen av anvisande till kommuner samt som en del av detta för utarbetandet och genomförandet av den regionala strategin för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till kommuner. Som en del av den regionala planeringen ska närings-, trafik- och miljöcentralen säkerställa att det finns kommunplatser i området som motsvarar de nationella målen. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska stödja kommunerna och välfärdsområdena inom sitt område i beredskapen att ta emot personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. och som flyttar till en kommunplats i kommunen med eller utan utnyttjande av förläggningens stödåtgärder.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska genomföra den regionala planeringen i samarbete med kommunerna, välfärdsområdena, Migrationsverket och förläggningarna, flyktingslussarna och familjegrupphemma i området samt med andra myndigheter som är viktiga med avseende på anvisande till kommuner och med aktörer inom tredje sektorn.

42 §

Avtal om anvisande till kommun och främjande av integration

Kommunen kan med närings-, trafik- och miljöcentralen ingå ett avtal om anvisande till kommunen och främjande av integration. Avtalet ska innehålla bestämmelser om beredskapen att ta emot personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och att tillhandahålla tjänster samt om kommun-

Betänkande FvUB 24/2024 rd

platser till vilka en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. kan hänvisas i enlighet med 43 §. En kommun som inte hör till landskapet Åland ska samråda med välfärdsområdet innan ett avtal upprättas. En kommun som hör till landskapet Åland ska samråda med hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland innan ett avtal upprättas.

Avtalet är i regel flerårigt och det ska ses över minst vart fjärde år.

43 §

Anvisande till kommun

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till en kommunplats som överenskommits genom ett i 42 § avsett avtal

1) på framställning av Migrationsverket anvisa en person som tagits till Finland inom en flyktkvot som avses i 90 § i utlänningslagen, och

2) på framställning av en förläggning anvisa en person som avses i 2 § 3 mom. och som befinner sig i en utsatt ställning i den mening som avses i 6 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan dock på framställning av Migrationsverket eller en förläggning till en kommun anvisa en annan i 2 § 3 mom. avsedd person än en sådan som avses i 1 mom. i denna paragraf. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan även anvisa en person som avses i 2 § 4 mom. till en kommun.

Innan anvisandet till en kommunplats ska närings-, trafik- och miljöcentralen komma överens med kommunen om anvisande till kommunen. En kommun som inte hör till landskapet Åland ska samråda med välfärdsområdet innan en person anvisas till kommunen, om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster. En kommun som hör till landskapet Åland ska samråda med hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland om personen har uppenbara behov av hälso- och sjukvårdstjänster.

En i 2 § 3 mom. avsedd person kan flytta från förläggningen till kommunen med eller utan utnyttjande av förläggningens stödåtgärder, om personen anser det vara ändamålsenligt.

Med avvikelse från 3 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen komma överens med kommunen och välfärdsområdet om anvisande av ett sådant barn eller en sådan ung person som avses i 2 § 6 mom. till en avtalad kommunplats. Av grundad anledning kan närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen och välfärdsområdet även utan ett i 42 § avsett avtal komma överens om placering av barnet eller den unga personen i familjevård enligt 33 §.

45 §

Planering och utveckling av integrationsfrämjandet i kommunen

Kommunen har det allmänna ansvaret och samordningsansvaret för planeringen och utvecklingen av främjandet av integrationen av invandrare och integrationskunder och av goda befolkningsrelationer på lokal nivå. Kommunen ska utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete. Kommunen ska se till att planeringen och utvecklingen av kommunens integrationsfrämjande samordnas med planeringen och utvecklingen av de tjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Kommunen ska i sin planering beakta de nationella målen för främjandet av integration och de nationella målen för främjandet av sysselsättning för integrationskundernas del.

Planeringen och utvecklingen av integrationsfrämjandet i kommunen ska beaktas vid utarbetandet av kommunstrategin enligt 37 § i kommunallagen (410/2015) och den kommunala budgeten och ekonomiplanen enligt 110 § i den lagen, den kommunala välfärdsberättelsen och välfärdsplanen enligt 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och planen om ordnande av arbetskraftsservice enligt 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt när kommunen utarbetar och följer upp annan planering.

När det gäller arbetssökande kunder genomförs uppföljningen av integrationsfrämjandet på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

46 §

Ordnande av kommunala integrationsfrämjande tjänster

Kommunen svarar för att integrationsprogrammet ordnas inom ramen för tillgängliga anslag så att det till sitt innehåll och sin omfattning är sådant som invandrarnas behov av tjänster i kommunen förutsätter. Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsprogrammet och kommunens övriga integrationsfrämjande tjänster utgör en ändamålsenlig och vid behov sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar integrationen.

Kommunen ska beakta det sektorsövergripande samarbetet vid genomförandet och uppföljningen av tjänster som ingår i integrationsprogrammet.

Kommunen ska se till att dess tjänster även lämpar sig för invandrare. Kommunen ska se till att den egna personalens kompetens inom integrationsfrämjande utvecklas.

47 §

Samordning av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen ska vid behov i samarbete med välfärdsområdet, andra myndigheter och med i denna lag avsedda serviceproducenter ombesörja samordningen av de integrationsfrämjande tjänster som avses i 12 § på så sätt att de integrationskunder, invandrare och invandrargrupper som behöver samordnade tjänster identifieras och de tjänster som dessa behöver fastställs.

49 §

Beaktande av integrationsfrämjande i planeringen och utvecklingen av välfärdsområdets verksamhet

Välfärdsområdet ska i sin planering beakta behoven hos invandrarna i sitt område och de nationella målen för integrationsfrämjandet. Integrationsfrämjandet ska beaktas som en del av utvecklingen och uppföljningen av välfärdsområdets övriga verksamhet.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

50 §

Välårsdsområds integrationsfrämjande uppgifter

Välårsdsområdet ska se till att dess tjänster även lämpar sig för invandrare. Välårsdsområdet ska också se till att den egna personalens kompetens inom integrationsfrämjande utvecklas.

Välårsdsområdet svarar för följande uppgifter i anknytning till främjandet av invandrares integration inom sitt verksamhetsområde:

- 1) ordnande av social- och hälsovårdstjänster på det sätt som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård,
- 2) de uppgifter som avses i 33 och 34 § och som gäller ordnande av boende och stöd för ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.,
- 3) de uppgifter som avses i 35 § och som gäller företrädaren för en minderårig utan vårdnadshavare,
- 4) andra än i 1—4 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för välårsdsområdet i denna lag.

51 §

Nationell planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för

- 1) nationell planering, utveckling och styrning av den integrationsfrämjande politiken och för samordning av den med andra politikområden och med främjandet av goda befolkningsrelationer,
- 2) uppföljning och utvärdering av integrationshelheten och politiken för integrationsfrämjandet.

Arbets- och näringsministeriet styr närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till främjandet av integration och främjandet av goda befolkningsrelationer.

52 §

Statens program för integrationsfrämjande

Statsrådet beslutar om den nationella utvecklingen av integrationsfrämjandet genom att för fyra år åt gången utarbeta ett statligt program för integrationsfrämjande där målen för integrationsfrämjandet anges. Arbets- och näringsministeriet svarar för beredningen av programmet. De ministerier som är centrala för utvecklingen av integrationsfrämjandet fastställer för sina respektive förvaltningsområden de mål och åtgärder för utvecklingen av integrationsfrämjandet som ska ingå i statens program för integrationsfrämjande och som ska beaktas som en del av planeringen av verksamheten och ekonomin inom respektive förvaltningsområde.

I statens program för integrationsfrämjande ska beaktas främjandet av likvärdig och tillräcklig tillgång till integrationsfrämjande tjänster i kommunerna och välårsdsområdena, de nationella mål för främjande av sysselsättningen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och de nationella mål för anvisande till kommuner som avses i 40 § i denna lag.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

53 §

Uppföljning av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen

Arbets- och näringsministeriet ska tillsammans med andra centrala ministerier följa upp genomförandet av likvärdig tillgång, tillräcklig finansieringsnivå och verkningsfullhet i fråga om kommunens integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap.

54 §

Samarbetsorgan mellan ministerierna

För att främja samarbetet och informationsutbytet om integrationsfrämjande mellan ministerierna samt för att samordna åtgärderna stöds arbets- och näringsministeriet av ett samarbetsorgan som består av företrädare för de ministerier som är centrala inom integrationsfrämjandet.

55 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar inom sitt verksamhetsområde för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrades integration och av goda befolkningsrelationer:

1) utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå samt tillsyn över tillgången till, kvaliteten på och verkningsfullheten hos de i 2 kap. avsedda tjänster som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande,

2) stöd och råd angående integrationsfrämjande till kommunerna och välfärdsområdena,

3) utarbetande och genomförande av en regional strategi i enlighet med 41 § för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till en kommun samt övriga i 4 kap. föreskrivna uppgifter om anvisande till kommuner,

4) avtal med välfärdsområdet om inrättande av familjegrupp för barn som avses i 2 § 6 mom.,

5) styrning och övervakning av familjegrupp för barn som avses i 2 § 6 mom. i samarbete med välfärdsområdet, regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och vid behov Migrationsverket,

6) styrning och övervakning av verksamheten för företrädare som avses i 35 §,

7) avtal med kommunen eller välfärdsområdet om ersättningar som föreskrivs i 8 kap.,

8) främjande av goda befolkningsrelationer och av dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper,

9) andra än i 1–8 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för närings-, trafik- och miljöcentralen i denna lag.

Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralen vara statsbidragsmyndighet beträffande integrationsfrämjande i sådana uppgifter som avses i 9 och 11 § i statsunderstödslagen (688/2001).

Betänkande FvUB 24/2024 rd

57 §

Regionförvaltningsverkets och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens uppgifter

Regionförvaltningsverket svarar i frågor som hör till dess verksamhetsområde för planeringen, styrningen och tillsynen när det gäller åtgärder och tjänster som främjar och stöder invandras integration samt sörjer för att invandrarnas behov beaktas vid planeringen och ordnandet av andra åtgärder och tjänster som hör till regionförvaltningsverkets verksamhetsområde.

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården styr och utövar tillsyn över verksamheten i sådana familjegrupper som avses i 33 § tillsammans med välfärdsområdet och närings-, trafik- och miljöcentralen. Bestämmelser om tillsynen över socialservice finns i 5 kap. i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023).

Regionförvaltningsverket ska samarbeta med närings-, trafik- och miljöcentralerna inom sitt verksamhetsområde vid skötseln av sina uppgifter enligt denna lag.

59 §

Statlig ersättning till kommunen och välfärdsområdet

Utvecklings- och förvaltningscentret ska inom ramen för statsbudgeten ersätta kommunen och välfärdsområdet för kostnaderna för ordnandet av de tjänster som avses i denna lag i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. För en kommun som inte hör till landskapet Åland är förutsättningen för betalning av ersättning att ett integrationsprogram har ordnats i kommunen. För en kommun inom landskapet Åland är förutsättningen för betalning av ersättning att kommunen har utarbetat ett sådant kommunens program för integrationsfrämjande som avses i 26 § i landskapslagen om främjande av integration (Ålands författningssamling 2012:74). Dessutom krävs det att kommunen har ingått ett avtal enligt 42 § med närings-, trafik- och miljöcentralen.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen enligt lagen om hemkommun registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen eller erhållande av välfärdsområdets tjänster är grunden för att ersättning betalas.

Om den person vars boende i kommunen eller erhållande av välfärdsområdets tjänster är grunden för att ersättning betalas inte har uppehållstillstånd när han eller hon kommer till landet och sedan uppehållstillstånd beviljats inte uppfyller förutsättningarna enligt 4 § i lagen om hemkommun, betalas ersättning från det att personen beviljades det första uppehållstillståndet. För en person som har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen betalas ersättningen dock först när personens första hemkommun har registrerats i befolkningsdatasystemet.

Den tidpunkt som avses i 2 eller 3 mom. tillämpas inte på vad som föreskrivs i 60, 63, 64 och 67 §. När ett offer för människohandel är finsk medborgare betalas den ersättning som avses i 68 § från den tidpunkt då offret omfattas av det hjälpsystem som avses i 3 § 8 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

60 §

Statsandel

Kommunen beviljas statsandel för ordnandet av följande tjänster och skötseln av följande uppgifter:

2) när det gäller andra än i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda personer samt arbetssökande, utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan enligt 14 § samt översyn av en plan enligt 22 §,

61 §

Kalkylerad ersättning till kommunen

Till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, för utarbetande av en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för ordnande av flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster.

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnande av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Med avvikelse från 3 mom. betalas kalkylerad ersättning för ett barn som avses i 2 § 5 mom. högst fram till dess att ersättningstiden enligt 3 mom. i denna paragraf upphör för barnets i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda förälder.

62 §

Kalkylerad ersättning till välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland

I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. betalas till välfärdsområdet av statens medel kalkylerad ersättning för ordnandet av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning.

Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Ersättning betalas för två år från den tidpunkt som avses i 59 §. För en person som tagits till Finland inom en flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen och dennes i 2 § 4 mom. i denna lag avsedda familjemedlemmar och andra anhöriga betalas kalkylerad ersättning dock för tre år från den tidpunkt som avses i 59 §.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Med avvikelse från 3 mom. betalas kalkylerad ersättning för ett barn som avses i 2 § 5 mom. högst fram till dess att ersättningstiden enligt 3 mom. i denna paragraf upphör för barnets i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda förälder.

Närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

63 §

Ersättning för utkomststöd

Välfärdsområdet ska ersättas för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § i lagen om utkomststöd eller förebyggande utkomststöd enligt 8 § i den lagen till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland ska ersättas för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande och förebyggande utkomststöd enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

64 §

Ersättning för beredskap för mottagande

Kommunen kan ersättas för nödvändiga kostnader som under en period om högst fyra månader före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen har orsakats av beredskapen för mottagandet av en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och som på det sätt som avses i 43 § har anvisats till en kommunplats. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader.

65 §

Statlig ersättning för specialkostnader

Av statens medel ersätts

1) i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för betydande kostnader för ordnande av långvarig hälso- och sjukvård för en person med funktionsnedsättning eller sjukdom, om personen varit i behov av vård eller behandling när han eller hon anlände till Finland,

2) i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet och kommuner som hör till landskapet Åland för betydande kostnader för ordnande av långvarig socialvård för en person med funktionsnedsättning eller sjukdom, om personen varit i behov av vård eller behandling när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl även andra betydande social- och hälsovårdskostnader än de som avses i 1 och 2 mom. och som orsakats välfärdsområdet, hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland eller en kommun som hör till landskapet Åland.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. ska av statens medel en kommun som inte hör till landskapet Åland ersättas för kostnaderna för det särskilda stöd som avses i 15 a § 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) eller i 17 § i lagen om grundläggande utbildning, om inte kostnaderna ersätts enligt någon annan lag. I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. ska av statens medel en kommun som hör till landskapet Åland ersättas för kostnaderna för det särskilda stöd som avses i 41 § i del II eller 19 § i del III i landskapslagen om barnomsorg och grundskola (Ålands författningssamling 2020:32), om inte kostnaderna ersätts enligt någon annan lag.

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen och utbetalningen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

66 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Välfärdsområden samt sådana kommuner som hör till landskapet Åland ska ersättas för kostnaderna för stödjande av återflyttning som avses i 98 §.

68 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

Kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska ersättas för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer.

71 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentrets beslut om att ersättning som utan grund har betalats till kommunen, välfärdsområdet eller hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska betalas tillbaka ska fattas senast det femte kalenderåret efter utgången av det år för vilket ersättningen betalades.

72 §

Användningsändamål för kunduppgifter

Uppgifter om invandrare och integrationskunder får behandlas för

- 1) ordnande och produktion av sådana tjänster och uppgifter som avses i denna lag,

Betänkande FvUB 24/2024 rd

2) tillsyn, utveckling, uppföljning, utvärdering, prognostisering och styrning av de uppgifter som avses i 1 punkten, och

3) statistikföring och kunskapsbaserad ledning av de uppgifter som avses i 1 punkten.

Bestämmelser om användningsändamålen för kunduppgifter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och om uppgifter som får behandlas finns i 13 kap. i den lagen.

73 §

Uppgifter som får behandlas

Följande uppgifter om enskilda kunder får behandlas:

- 1) personbeteckning,
- 2) namn och kontaktuppgifter,
- 3) uppgifter som gäller ansökan och beslut om uppehållstillstånd,
- 4) uppgifter som gäller kontaktspråk, behov av att ordna tolk samt andra uppgifter som gäller ordnandet av skötseln av ärenden,
- 5) uppgifter om utbildning, arbetshistorik och yrkeskompetens samt övriga uppgifter som ska utredas som grund för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster,
- 6) uppgifter om bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, innehållet i och varaktigheten för tjänster enligt integrationsplanen och andra planer samt uppgifter om genomförandet av planerna,
- 7) uppgifter om integrationsfrämjande tjänster och sluttestning av språkkunskaper samt fortsatt vägledning till andra tjänster,
- 8) sådana uppgifter och bedömningar om hälsotillståndet och arbets- och funktionsförmågan som är relevanta för integrationen av personen och som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster för personen,
- 9) uppgifter om anvisande till en kommun enligt 43 §, och
- 10) uppgifter om de ersättningar som avses i 8 kap.

Om en personuppgift som behandlas har erhållits från en annan källa än den registrerade personen ska det antecknas i personens uppgifter varifrån uppgiften kommer och vem som har antecknat den.

Den registrerade har inte rätt att begränsa behandlingen av de uppgifter som avses i 1 mom. i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*.

74 §

Riksomfattande informationssystemtjänster för integrationsfrämjande

Utvecklings- och förvaltningscentret svarar för att utveckla och förvalta den nationella informationsresursen och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem för integrationsfrämjande i enlighet med vad som närmare föreskrivs i detta kapitel.

Utvecklingen av de riksomfattande informationssystemtjänsterna för integrationsfrämjande ska ske i samarbete mellan utvecklings- och förvaltningscentret och de kommuner som använder

Betänkande FvUB 24/2024 rd

de riksomfattande informationssystemtjänsterna. Kommunerna är skyldiga att använda den nationella informationsresursen och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem när de verkställer integrationsfrämjande.

75 §

Kommunens tilläggsdelar till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem för integration

Kommunen kan skaffa tilläggsdelar som kompletterar den riksomfattande helhet av kundinformationssystem som avses i 74 § 2 mom. När kommunen använder en tilläggsdel till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem ansvarar kommunen för den tilläggsdel som den använder.

Tilläggsdelarna måste vara kompatibla med helheten av kundinformationssystem. Utvecklings- och förvaltningscentret fastställer de tekniska krav och it-säkerhetskrav som en tilläggsdel måste uppfylla för att få anslutas till helheten av kundinformationssystem.

Bestämmelser om kontroll av användarrättigheter för informationssystem finns i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). När användarrättigheterna till en i 1 mom. avsedd tilläggsdel hos en kommun gäller uppgifter som avses i 73 § ska kommunen vid beviljandet av användarrättigheterna dessutom iakta bestämmelserna i 79 § 2 och 3 mom.

76 §

Uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen för integration

Kommunen och utvecklings- och förvaltningscentret är skyldiga att i den nationella informationsresursen föra in de uppgifter som behövs för utförandet av de uppgifter som avses i 72 § 1 mom. Kommunen ska föra in de uppgifter som avses i 73 § 1 mom. för varje integrationskund och invandrare för vilken det görs en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § eller en sådan översyn av en plan som avses i 22 §, inklusive för arbetssökande.

Närmare bestämmelser om uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

77 §

Radering av uppgifter som förts in i den nationella informationsresursen

Utvecklings- och förvaltningscentret ska radera alla uppgifter om en kund eller en i denna lag avsedd serviceproducent ur den nationella informationsresursen när fyra år har förflutit från det att kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för att fullgöra ett åliggande som grundar sig på lag eller för ett ärende som är anhängigt.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

78 §

Personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen för integration

Utvecklings- och förvaltningscentret och kommunerna är gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresurs som avses i 74 §.

I fråga om den nationella informationsresursen svarar utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

- 1) den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 2) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 3) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 4) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 5) förhandssamråd enligt artikel 36 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 6) den personuppgiftsansvariges andra än i 1—5 punkten avsedda skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen beträffande datasäkerheten för informationssystemet.

Kommunen svarar för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den personuppgiftsansvarige har enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Varje kommun är personuppgiftsansvarig i fråga om sina egna kunder. Utvecklings- och förvaltningscentret och kommunen svarar för sina egna kunders del för att uppgifter lämnas ut ur den nationella informationsresursen till sådana aktörer som enligt lag har rätt att få uppgifter om integrationskunder oberoende av sekretessbestämmelserna.

79 §

Användarrättigheter till kundinformationssystemet inom de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Utöver vad som i 16 och 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen föreskrivs om kontroll av användarrättigheter och insamling av logginformation ska bestämmelserna nedan i detta kapitel iakttas.

Användningen av kundinformationssystemet inom den riksomfattande helheten av kundinformationssystem förutsätter personliga användarrättigheter. Användarrättigheterna ska till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet begränsas till vad som är nödvändigt för att användaren ska kunna sköta sina arbetsuppgifter. Den som har beviljats användarrättigheter får behandla endast sådana i 73 § avsedda uppgifter som är nödvändiga för att personen ska kunna sköta sina arbetsuppgifter och endast på det sätt som är nödvändigt för skötseln av uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska utan dröjsmål till kommunen anmäla avvikelser som centret observerat i logginformationen för användarrättigheter. Kommunen ska utan dröjsmål reda ut vad avvikelserna beror på och vidta de åtgärder som behövs, om avvikelserna är en följd av att användarrättigheter har missbrukats.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

80 §

Beviljande av användarrättigheter till kundinformationssystemet inom de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Kommunen beviljar användarrättigheter till de riksomfattande informationssystemtjänsterna för sina anställda samt för personer som är anställda av utomstående aktörer när det gäller tjänster som kommunen skaffar. Kommunen beviljar användarrättigheter för personer som är anställda vid välfärdsområdet och som deltar i en bedömning av kompetens och behovet av integrations-tjänster enligt 14 § eller utarbetandet av en integrationsplan enligt 16 § eller i en översyn av planen enligt 22 §. Utvecklings- och förvaltningscentret beviljar användarrättigheter för sina anställda och för personer som är anställda vid arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen. Dessutom beviljar utvecklings- och förvaltningscentret användarrättigheter för personer som är anställda av utomstående aktörer när det gäller uppdrag som ges eller tjänster som skaffas av utvecklings- och förvaltningscentret eller av arbets- och näringsministeriet.

Användarrättigheter får beviljas en person som är anställd vid någon av de i 1 mom. nämnda myndigheterna och som sköter

- 1) uppgifter enligt denna lag,
- 2) uppgifter inom tillsyn, utveckling, uppföljning, statistikföring, prognostisering eller styrning och som hänför sig till sådana tjänster, stöd eller kundprocesser som avses i 1 punkten, eller
- 3) uppgifter för personuppgiftsansvariga eller uppgifter som gäller kontroll av användarrättigheter eller insamling av logginformation.

Användarrättigheter får dessutom beviljas en person som

- 1) är anställd hos en aktör som på uppdrag av arbets- och näringsministeriet eller utvecklings- och förvaltningscentret utför en särskild utvärdering, granskning eller utredning och där sköter utvärderings-, gransknings- eller utredningsuppgifter,
- 2) är anställd hos en aktör som på uppdrag av utvecklings- och förvaltningscentret utför utvecklings- eller förvaltningsuppgifter inom i 74 § avsedda informationssystemtjänster och där sköter sådana utvecklings- eller förvaltningsuppgifter, eller
- 3) är anställd hos en producent av integrationsfrämjande tjänster och där sköter uppgifter som gäller integrationsfrämjande.

Utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska aktiverandet av användarrättigheter på basis av en anmälan från den myndighet som har beviljat användarrättigheten.

81 §

Ändring och upphävande av användarrättigheter till kundinformationssystemet inom de riksomfattande informationssystemtjänsterna

Den myndighet som beviljat användarrättigheterna ska upphäva dem om

- 1) förutsättningarna enligt 80 § för beviljande av användarrättigheter inte längre uppfylls, eller
- 2) det är nödvändigt att upphäva användarrättigheterna av något annat än i 1 punkten avsett vägande skäl som hänför sig till skyddet av personuppgifter eller datasäkerheten för kundinformationssystemet.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Den myndighet som beviljat användarrättigheterna kan upphäva dem om de uppgifter som avses i 73 § har behandlats i strid med 79 § 3 mom., den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen (1050/2018).

Den myndighet som beviljat användarrättigheterna ska ändra dem om de beviljade användarrättigheterna inte längre till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter eller sin varaktighet motsvarar det syfte för vilket de beviljades.

Den myndighet som beviljat användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna upphävs eller ändras. Utomstående aktörer som avses i 80 § 3 mom. ska utan dröjsmål underrätta den myndighet som har beviljat deras anställda användarrättigheter om grunder för upphävande eller ändring av användarrättigheter. Utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska upphävandet eller ändrandet av användarrättigheter på grundval av en anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna.

82 §

Rätt att få uppgifter för den nationella planeringen av anvisande till kommun

Arbets- och näringsministeriet har för skötseln av uppgifterna enligt 40 § rätt att av Migrationsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter i fråga om i 2 § 3 och 4 mom. avsedda personer som anvisats till kommuner.

83 §

Rätt att regionalt få uppgifter för anvisande till kommun

Migrationsverket eller förläggningen ska till närings-, trafik- och miljöcentralen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt 43 § i fråga om de i 2 § 3 mom. avsedda personer som Migrationsverket eller förläggningen föreslår att ska bli anvisade en kommunplats.

En kommun som inte hör till landskapet Åland och ett välfärdsområde samt en kommun som hör till landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av varandra, Migrationsverket, förläggningen, flyktinglussen och närings-, trafik- och miljöcentralen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 42—44 § i fråga om de i 2 § mom. 3 och 4 mom. avsedda personer som har anvisats till kommunen.

84 §

Rätt att få information för att nå personer som ska omfattas av tjänster i enlighet med integrationsprogrammet

Folkpensionsanstalten ska till kommunen för genomförandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna nödvändiga uppgifter om invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Migrationsverket ska till kommunen för genomförandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna nödvändiga uppgifter om i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda personer och offer för människohandel.

85 §

Rätt till information mellan kommuner

Om en kommun får kännedom om att en integrationskund som har en gällande integrationsplan flyttar till en annan kommuns område, ska kommunen med kundens samtycke kontakta den kommun som ansvarar för att ordna de tjänster som avses i 2 kap. för integrationskunden.

86 §

Rätt till information för tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket, förläggningen, flyktinglussen och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § och en integrationsplan enligt 16 § i fråga om invandrare, om välfärdsområdet deltar i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §.

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, andra kommuner och andra Arbetskraftsmyndigheter samt av en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för översynen av en integrationsplan enligt 22 § i fråga om invandrare för vilka en integrationsplan har utarbetats och som uppfyller det villkor som avses i 20 § 3 eller 4 mom.

88 §

Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas rätt till information

Folkpensionsanstalten har för skötseln av en uppgift som avses i 84 § 3 mom. rätt att av kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter om utarbetandet av en invandrades integrationsplan enligt 16 §.

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan har för tillämpning av begränsningen av betalning av kostnadsersättning enligt 32 § 2 mom. rätt att av kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter om upphörandet av en invandrades integrationsplan enligt 16 §, om invandraren fortsätter de frivilliga studierna efter att maximitiden för planen går ut på det sätt som avses i 31 §.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

90 §

Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar

Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning och ansökan om beslut enligt 65 och 68 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har för ansökan om ersättning enligt 65 och 68 § rätt att av välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som avses i de paragraferna och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

91 §

Rätt att få information för styrnings- och tillsynsuppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att av en kommun, ett välfärdsområde, regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 1, 5 och 6 punkten.

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att av varandra, av en kommun, ett välfärdsområde, närings-, trafik- och miljöcentralen, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 57 §.

95 §

Sökande av ändring

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag. Bestämmelser om sökande av ändring i kommunens beslut enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns i 17 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I fråga om en integrationsplan som avses i 16 § eller en översyn av en sådan plan enligt 22 § får omprövning inte begäras separat och inte heller besvär anföras separat. Bestämmelser om sökande av ändring i Folkpensionsanstaltens eller en arbetslöshetskassas beslut om arbetslöshetsförmån finns i 12 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelser om sökande av ändring i Folkpensionsanstaltens beslut om utkomststöd finns i 24 § i lagen om utkomststöd.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Omprovning får inte begäras eller besvär anföras när det gäller ett avgörande av en arbetskraftsmyndighet att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrott i studerandet med stöd.

I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt 43 § om anvisande till kommunplats får ändring inte sökas genom besvär.

96 §

Tjänsteansvar

På en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter uppgifter som gäller vägledning och rådgivning enligt 10 §, expertbedömningar som ingår i bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och ordnande av integrationsutbildning enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

98 §

Stödjande av återflyttning

Välfärdsområdet och en kommun som hör till landskapet Åland kan på ansökan till en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. eller till ett offer för människohandel som frivilligt i annat än tillfälligt syfte återvänder till sitt hem- eller utreseland betala ersättning för skäliga rese- och flyttkostnader. Dessutom kan välfärdsområdet eller den kommun som hör till landskapet Åland betala ett återflyttningsbidrag som motsvarar beloppet av utkomststödets grunddel till en person under högst två månader och till en familj under högst fyra månader.

Ersättning för rese- och flyttkostnader samt återflyttningsbidrag beviljas på ansökan av det välfärdsområde eller den kommun som hör till landskapet Åland inom vars område den i 1 mom. avsedda personen är bosatt.

Ersättningar för rese- och flyttkostnader samt återflyttningsbidrag får återkrävas av det välfärdsområde eller den kommun som hör till landskapet Åland som beviljat dem om det visar sig att ersättningen eller bidraget har betalats på felaktiga grunder eller utan grund.

102 §

Övergångsbestämmelser

Kommunen och välfärdsområdet ska före utgången av 2026 ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av 46 och 48 § samt 49 § 1 mom. 3 punkten i den lag om främjande av integration som upphävts genom denna lag. Kommunen ska före utgången av 2026 ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av 50 § i den lagen.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Kommunen och utvecklings- och förvaltningscentret ska föra in de uppgifter som avses i 76 § i informationsresursen för integration från och med den 1 januari 2027.

Denna lag träder i kraft den 20 . Upphävandet av 63 § 3 mom. träder dock i kraft först den 1 april 2025.

2.

Lag

om ändring av 3 och 82 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 3 § 1 mom. 8 punkten och 82 § 1 mom. 4 punkten, sådana de lyder i lag 691/2023, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) *plan som ersätter sysselsättningsplan* en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (681/2023) eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023),

82 §

Lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen, när en arbetslös arbetssökande som anställs i anställningsförhållande

Betänkande FvUB 24/2024 rd

4) är en invandrare för vilken en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration har utarbetats eller kan utarbetas, eller

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 1 och 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 10 a punkten samt 2 a kap. 9 § 1 mom. 2 och 4 punkten och det inledande stycket i 11 § 1 mom., sådana de lyder i lag 685/2023, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10 a) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och en integrationsplan som avses i lagen om främjande av integration (681/2023) och en sektorsövergripande sysselsättningsplan som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (381/2023),

Betänkande FvUB 24/2024 rd

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämförelsebar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

2) uteblir från en sådan bedömning av behovet av tjänster som avses i 14 § i lagen om främjande av integration,

4) vägrar göra en bedömning av behovet av tjänster som avses i 14 § i lagen om främjande av integration eller genom något annat förfarande än det som avses i 2 punkten är orsak till att en bedömning av behovet av tjänster inte kan genomföras,

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 31 och 32 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av behovet av tjänster enligt 14 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 4 mom., sådant det lyder i lag 689/2023, som följer:

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på den som har en gällande integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (681/2023) eller för vilken en ovan avsedd plan ännu inte har utarbetats. Då tiderna enligt 1 och 2 mom. räknas ut ska dock beaktas arbetsmarknadsstöd och utkomststöd som på grund av arbetslöshet utbetalats under tiden för integrationsplanen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 9 och 24 § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 2 mom. och 24 § 1 mom., sådana de lyder i lag 684/2023, som följer:

Betänkande FvUB 24/2024 rd

9 §

Statsandelens belopp

För huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av den av huvudmannen ordnad utbildning som invandraren genomför under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration (681/2023)

eller under ett år från att den sista integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för integrationsutbildning

för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. i lagen om främjande av integration eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Statsandelen beviljas även till 100 procent för sådan utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

24 §

Avgifter som tas ut av de studerande

Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Avgifter drivs dock inte in för utbildning som ordnas av en folkhögskola, en studiecentral, ett medborgarinstitut eller ett sommaruniversitet som invandraren deltar i under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration eller under ett år från att den sista integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för integrationsutbildning för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Avgifter tas inte heller ut inom utbildning som avses i 7 a kap. eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 29 §, sådan den lyder delvis
ändrad i lagarna 1026/2022 och 324/2024, som följer:

29 §

*Minskning av statsandelen för kommunal basservice med det belopp av grundläggande utkomst-
stöd som betalats till kommunen*

Kommunens i 27 f § i lagen om utkomststöd avsedda finansieringsandel av utgifterna för det grundläggande utkomststödet beaktas genom en minskning av kommunens statsandel med ett belopp som motsvarar kommunens andel av det grundläggande utkomststöd som betalats ut på årsnivå i kommunen.

För beräkning av minskningen av statsandelen för det grundläggande utkomststödet lämnar Folkpensionsanstalten finansministeriet årligen före utgången av april uppgift om grundläggande utkomststöd som det föregående året betalats ut i respektive kommun.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Grundläggande utkomststöd som betalats ut i kommunen för 2024 samt för januari, februari och mars 2025 minskas med den ersättning för grundläggande utkomststöd som betalats till Folkpensionsanstalten enligt 63 § i lagen om främjande av integration (681/2023), sådan paragrafen lydte vid ikraftträdandet av denna lag.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

7. Lagförslaget förkastas.

Utskottets nya lagförslag

8.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen om utkomststöd (1412/1997) 27 b § 5 mom., och ändras 10 § 1 mom. 2 punkten, sådana de lyder i lag / , som följer:

10 §

Sänkt grunddel

Grunddelens belopp kan sänkas med högst 20 procent för en person vars behov av utkomststöd föranleds av att

2) en invandrare som avses i lagen om främjande av integration (681/2023) utan grundad anledning har vägrat delta i utarbetandet av en integrationsplan ~~eller en sektorsövergripande integrationsplan~~ eller i sysselsättningsfrämjande åtgärder som avtalats specificerat i integrationsplanen ~~eller i den sektorsövergripande integrationsplanen~~ eller om han eller hon genom sin försumelse har föranlett att ingen integrationsplan ~~eller sektorsövergripande integrationsplan~~ har kunnat utarbetas,

Denna lag träder i kraft den 20 . Upphävandet av 27 b § 5 mom. träder dock i kraft först den 1 april 2025.

Betänkande FvUB 24/2024 rd

Helsingfors 29.11.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas ps
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Ben Zyskowitz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.

Betänkande FvUB 24/2024 rd Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Regeringen föreslår redan ändringar i den integrationsfrämjande lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2025. Samtidigt minskas de kalkylerade integrationsersättningarna till kommunerna betydligt. I propositionen föreslås det också att det grundläggande utkomststödet under integrationstiden inte längre ska vara ersättningsgillt. Ändringarna utgör en betydande utmaning för kommunernas ekonomi och verksamhet. Lagförslaget är alltså huvudsakligen en sparåtgärd och innehåller inga nämnvärda förslag till ändringar som reformerar kommunernas integrationsfrämjande tjänster.

Den integrationslag som träder i kraft vid ingången av 2025 ändras med kort varsel och kommunernas finansiering skärs ner markant på ett sätt som gör att de berörda får kännedom om saken mycket sent. Det kan inte kallas bra lagberedning, eftersom riksdagen har endast en vecka på sig att behandla propositionen. När propositionen behandlas i riksdagen så här sent under året blir det en utmaning för beredningsarbetet i kommunerna och för kommunalekonomin. Kommunerna och välfärdsområdena har ytterst lite tid att förbereda sig på de nedskärningar och ändringar som regeringen föreslår.

De minskningar av uppgifterna som regeringen föreslår gäller sådana uppgifter enligt lagstiftningen om främjande av integration som kommunerna redan har utfört mycket beredningsarbete för, men vars slopande knappast medför några faktiska besparingar för kommunerna. Vid utfrågningen i förvaltningsutskottet har det framgått att en kännbar nedskärning av finansieringen av integrationsfrämjande samtidigt som kommunernas uppgifter utökas försämrar kommunernas kapacitet att ordna lagstadgade tjänster och påverkar bland annat integrationstjänsternas kvalitet och effektivitet. En minskning av tjänsterna kan försvaga invandrarnas integration och på lång sikt öka kostnaderna för samhället. Regeringen har inte på något sätt förberett sig på propositionens konsekvenser.

Enligt utredning till förvaltningsutskottet är det klart att de besparingar som genomförs genom propositionen inte minskar utgifterna i de offentliga finanserna utan endast överför kostnader från staten till kommunerna. Det är fråga om en intern suboptimering av de offentliga finanserna där staten lägger ut sina besparingar på kommunerna. De föreslagna försämringarna i det nuvarande läget inom den kommunala ekonomin är särskilt skadliga eftersom det inte föreslås att kommunerna ska få minskade uppgifter i samma proportion som den statliga finansieringen minskar. Den gallring av uppgifter som följer av propositionen ger bara en marginell besparing vars nivå har ifrågasatts vid utfrågningen.

De ändringar i ersättningarna för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet som föreslås i propositionen överför en betydande ekonomisk börda på kommunerna. Slopandet av ersättningarna för kostnaderna för utkomststödet försvagar kommunernas ekonomi med -109 miljoner 2025–2028. Dessutom skulle nedskärningen i de kalkylerade ersättningarna medföra en förlust på -116 miljoner euro för kommunerna 2024–2025.

Betänkande FvUB 24/2024 rd
Reservation 1

Nedskärningen av finansieringen försvårar situationen särskilt för kommuner med många integrationskunder. I de yttranden som utskottet fått framhävs det faktum att kostnaderna för det grundläggande utkomststödet har ökat under de senaste åren, särskilt på grund av att stödet omfattar många människor som flytt från Ukraina på grund av Rysslands anfallskrig. Det har starkt uppmuntrat till att ukrainare flyttar till kommunerna, och kommunerna har satsat på deras integration. De nedskärningar i utkomststödet och den kalkylerade ersättningen som nu föreslås leder till att kommunerna inte har incitament att ta emot flyktingar. Också ur denna synvinkel är propositionen illa genomtänkt.

Det finns identifierade utmaningar när det gäller sysselsättningen av personer som integreras, och överföringen av finansieringsansvaret för det grundläggande utkomststödet till kommunen är inte ett sätt att påskynda sysselsättningen av en svårsysselsatt grupp. Däremot bör resurserna för integrationstjänster, men också för arbets- och närings tjänsterna, som överförs till kommunerna vid ingången av nästa år, vara tillräckliga för att kommunerna ska kunna genomföra kompletta servicekedjor i förändringssituationen.

I samband med nedskärningarna har det hävdats att de inte försämrar språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogiken eller undervisningen eller sysselsättningsfrämjande tjänster. Eftersom den kalkylerade ersättningen är generell finansiering till kommunen, beslutar kommunen själv hur nedskärningarna ska riktas. I värsta fall leder nedskärningarna till oändamålsenliga inbesparingar och försämringar i kommunerna i fråga om integrationsfrämjande tjänster. Regeringen bör fokusera på projekt som verkligen ser över och utvecklar vårt integrationssystem, i stället för att driva igenom kortsiktiga sparlagar.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors 29.11.2024

Eemeli Peltonen sd
Saku Nikkanen sd
Anna Kontula vänst
Alviina Alametsä gröna

Betänkande FvUB 24/2024 rd Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Centerns utskottsgrupp ställer sig positivt till att integrationen blir mer verkningsfull, kostnads-effektiv och förpliktande än för närvarande. Samma mål har också skrivits in i regeringsprogrammet.

I detta sammanhang är det dock viktigt att än en gång påminna om att det har varit mycket prat och lite verkstad i regeringens arbete. Tyvärr måste Centerns utskottsgrupp också denna gång för-svara de mål som skrivits in i regeringsprogrammet.

Regeringen har i sitt program skrivit in målet om 100 000 nya arbetstillfällen som ett sätt att stärka integrationen, vilket regeringen de facto har undergrävt genom sina propositioner. Hittills har antalet arbetstillfällen i Finland minskat med hela 35 000 under denna regeringsperiod. Inte minst därför att regeringens politik i stället för utveckling och genuin reform styrs av utgiftsnedskärningar här och där enligt oshyvelsmetoden, som har fört in Finlands samhällsekonomi i en utarmningsspiral som utmynnar i ständiga utgiftsnedskärningar och skattehöjningar.

Tidigare i våras genomförde regeringen integrationsreformen (RP 21/2024 rd) utan några förstudier överhuvudtaget. Redan då påminde vi med stöd av utskottets sakkunnigyttanden om att ”reformen” snarare var en sparlag för statsfinanserna genom vilken kommunersättningarna för integrationsfrämjande skars ner, integrationstjänsterna urholkades och kommunernas uppgifter och kostnadsansvar utökades samtidigt som man ville spara in på statsfinanserna. I den dåvarande propositionen medgav regeringen rentav att reformen på längre sikt skulle medföra effekter som ökar utgifterna i de offentliga finanserna och minskar inkomsterna. I praktiken fler marginaliserade och arbetslösa, som kommunerna får ta ansvaret för.

Propositionen fortsätter på den linje som regeringen antagit och som strider mot regeringsprogrammet. Nu minskas statens ersättningar till kommunerna i anslutning till integrationen med förklaringen att kommunernas skyldigheter lindras. Ändringarna motiveras med besparingar som stärker statsfinanserna och att invandrarnas eget ansvar för integrationen samtidigt ökas. Enligt de sakkunniga som utskottet hört är förslagen till ändringar också denna gång mycket problematiska och motverkar målen för åtgärderna och regeringsprogrammet.

De ändringar som nu föreslås träder i kraft vid ingången av 2025, det vill säga endast om knappt en månad, varvid också den reform av integrationen som godkändes i våras träder i kraft. Reformen omfattade i huvudsak en ökning av kommunernas finansieringsansvar. Redan de här medför betydande utmaningar för kommunernas beredningsarbete och skapar nya utmaningar för kommunernas ekonomi som också annars befinner sig i svårigheter. Detta gäller särskilt de stora städerna, som har flest människor som ska integreras.

En kännbar nedskärning av finansieringen av integrationsfrämjande samtidigt som kommunernas uppgifter nästa år utökas när integrationsreformen träder i kraft försämrar kommunernas förmåga att ordna lagstadgade tjänster. Det kan påverka bland annat integrationstjänsternas kvalitet

Betänkande FvUB 24/2024 rd **Reservation 2**

och effektivitet särskilt för dem som står utanför arbetskraften, såsom den handledning och rådgivning och tolkning som de behöver samt integrationen av barn och unga i en tid då vi inte har råd att producera fler marginaliserade och arbetslösa.

Den föreslagna slopandet av ersättningarna för kostnaderna för utkomststödet försvagar kommunernas ekonomi med 109 miljoner euro 2025–2028. Nedskärningarna i utkomststödet och de kalkylerade ersättningarna riktas särskilt till de kommuner där det finns flest ukrainare som flytt undan kriget. Svårigheterna ökar i kommuner som redan nu står inför utmaningar när det gäller att finansiera sina tjänster på grund av en svag skatteinkomstbas eller till exempel stor långtidsarbetslöshet. En utvidgning av ersättningsansvaret för kostnaderna för utkomststödet i kombination med andra nedskärningar i finansieringen som drabbar kommuner försvårar situationen ytterligare.

Det föreslås också en nedskärning på 58 miljoner euro i de kalkylerade ersättningar som betalas till kommunerna. Det är generell finansiering till kommunerna, varvid kommunen själv beslutar om hur nedskärningarna ska riktas. Därför stämmer inte påståendet i propositionen att denna nedskärning inte skulle försämra språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogiken eller undervisningen eller sysselsättningsfrämjande tjänster. Däremot kan nedskärningar i de kalkylerade ersättningarna inverka till exempel på kommunens utbildningstjänster eller leda till höjningar av skatter eller avgifter.

Nedskärningarna motiveras med avreglering i integrationslagen samtidigt som nivån på de kalkylerade ersättningar som staten betalar sänks. Utifrån sakkunnigutfrågningen minskar propositionen dock inte kommunernas skyldigheter i samma utsträckning som den minskar ersättningarna till kommunerna. Detta strider mot regeringsprogrammet, där regeringen har lovat att fullt finansiera de nya uppgifter och skyldigheter som åläggs kommunerna samt eventuella utvidgningar av uppgifterna eller avveckling av andra skyldigheter. Här sviker regeringen också detta löfte.

Det bör också påminnas om att man klokt måste avveckla normer för att vara effektiv. Också i detta avseende lämnar propositionen mycket övrigt att önska. Exempelvis den slopade skyldigheten att utarbeta ett integrationsprogram förenklar inte nämnvärt kommunernas uppgifter, eftersom servicehelheten även i fortsättningen kräver dokumentation. Slopandet av skyldigheterna i den sektorsövergripande kompetensen och integrationsplanen minskar kommunernas uppgifter endast i viss mån, eftersom kommunen bedömer servicebehovet och integrationsplanerna i vilket fall som helst. Detta eftersom behovet och omfattningen av integrationstjänster är individuella.

På ovan anförda grunder kan det konstateras att propositionen är en kortsiktig sparåtgärd inom statsfinanserna som skjuter problemen och det ökande kostnadstrycket på framtiden. Med tanke på det försvårade finansiella läget i kommunerna är detta oskäligt. En intern suboptimering inom den offentliga sektorn, där statens kostnadsansvar överläts på kommunerna utan motsvarande faktiska lättnader av skyldigheterna, stärker inte de offentliga finanserna.

Slutligen är det också på sin plats att på kommunernas vägnar påpeka att regeringen inte genomför den reform av hela finansieringssystemet för kommunerna som regeringen utlovat i sitt program. Även reformen av kommunernas statsandelssystem har nyligen skjutits upp med ett år på mycket sköra grunder. Också den lindring av uppgifter och skyldigheter som utlovats kommuner-

Betänkande FvUB 24/2024 rd
Reservation 2

na stampar på stället, fastän kommunerna redan har lämnat cirka 500 förslag till avveckling av normer och uppgifter samt cirka 60 förslag till försök. Ur kommunernas synvinkel måste regeringen ha något bättre att komma med än att bara öka deras skyldigheter och kostnadsansvar.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslag 1—8 och

att riksdagen godkänner tre uttalanden.(Reservationens förslag till uttalanden)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av 2026 lämnar en utredning till riksdagens förvaltningsutskott om vilka konsekvenser reformen av integrationslagen har haft för en framgångsrik integration och för kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen i stället för en skenreform som syftar till att öka kommunernas och välfärdsområdenas finansieringsansvar bereder genuina och kostnadseffektiva reformer av innehållet i integrationen och tillför en genuin skyldighet i fråga om integrationstjänster.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen genomför den reform av kommunernas finansieringssystem som regeringen utlovat i sitt program och genomför reformen av statsandelarna till kommunerna enligt den tidsplan som regeringen utlovat i sitt program.

Helsingfors 29.11.2024

Hanna Räsänen cent

Petri Honkonen cent